

REMISSYTTRANDE

Datum
2024-01-04

Dnr
2023/8773

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:
ju.da@regeringskansliet.se

Betänkandet Anonyma vittnen (SOU 2023:67)

(Departementets diarienummer Ju2023/02432)

Frågan om möjligheten och lämpligheten att införa ett system med anonyma vittnen har relativt nyligen utretts i betänkandet En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring, SOU 2021:35. I mitt remissyttrande över det betänkandet instämde jag i utredningens bedömning att det inte bör införas en reglering som tillåter vittnen att vara anonyma. Min uppfattning har inte ändrats av det som framkommit i den utredning som nu läggs fram.

För det fall utredningens förslag ändå skulle genomföras vill jag lämna några synpunkter på otydligheter som jag anser kräver ytterligare överväganden eller förtydliganden.

I utredningen betonas att det är centralt att den föreslagna regleringen garanterar de anonyma vittnena anonymitet genom hela processen. I och med att de anonyma vittnena avlägger ed kan de, om de lämnar osanna uppgifter, komma att utredas och åtalas för mened. Vad som händer med ett vittnes anonymitet under en sådan förundersökning och rättsprocess, där vittnet alltså får ställning som misstänkt respektive tilltalad, är dock inte belyst i utredningen. Frågan bör uppmärksammas i den fortsatta beredningen.

En annan fråga som förtjänar uppmärksamhet i den fortsatta beredningen är tillåtligheten av förhör med anonyma vittnen vid överprövning. Som en konsekvens av att anonyma vittnen ska tillåtas endast vid brott av viss svårighet konstateras i utredningen att om tingsrätten dömer för ett lindrigare brott än vad beslutet om anonymitet avser, ska det anonyma vittnesförhöret tillåtas vid en överprövning endast om åklagaren vidhåller den ursprungliga straffrubriceringen och yrkar på straff i enlighet med den (s. 152).

Vid en överprövning som sker på begäran av tilltalad men där åklagaren accepterat tingsrättens bedömning kommer hovrätten, som jag förstår förslaget, inte att få tillgång till samma underlag som tingsrätten. Om det anonyma vittnesförhöret var en nödvändig förutsättning för en fällande dom torde konsekvensen bli att hovrätten måste ogilla åtalet. Även andra liknande situationer kan komma att uppstå vid överprövning. Tillåtligheten

av anonyma vittnen vid en överprövning skulle närmast bli att se som en form av legal bevisregel och därmed ett avsteg från den fria bevisföringen.

Ärendet har föredragits av Erik Håkansson.

Mari Heidenborg